



# DANSK ARTILLERI-TIDSSKRIFT

NR. 2  
96. ÅRGANG

JULI

2010



## ARTILLERIOFFICERSFORENINGEN

<i>Formand:</i>	Oberst B. Mejlholm, Hærens Ildstøtteskole, Hjertingvej 127, 6800 Varde
<i>Sekretær:</i>	Major S.-C. J. Lippert, FAK, Svanemøllens kaserne, Ryvangsalle 1, Postbox 2521, 2100 København Ø.
<i>Kasserer:</i>	Major L. Buur, Hærens Ildstøtteskole, Hjertingvej 127, 6800 Varde. Giro 5 02 74 38 (Alle ud- og indbetalinger i forbindelse med DAT).
<i>Medlemskab:</i>	250 kr. for et år.

## DANSK ARTILLERI-TIDSSKRIFT (medlemsblad for Artilleriofficersforeningen)

<i>Ansvarshavende</i>	Oberstløjtnant Anders Poulsen, 2. Uddannelsesafdeling, Hjertingvej 127, 6800 Varde, tlf. 76 95 55 00. FIIN: 2DARUD-S00AX Poulsen, Anders		
<i>Redaktions- sekretærer:</i>	Major Carsten Heilmann Petersen, Hærens Ildstøtteskole, Hjertingvej 127, 6800 Varde, tlf. 76 95 54 30. FIIN: HILS-LV200, e-mail: chp@mil.dk Kaptajn P.S. Larsen, Hærens Ildstøtteskole, Hjertingvej 127, 6800 Varde, tlf. 76 95 54 75. FIIN: HILS-TEK104, Larsen, P.S. E-mail: pslarsen@mil.dk		
<i>Elektronisk post:</i>	e-mail adresse: dat@mil.dk		
<i>Lokalrepræsentanter:</i>	DAR:	MJ N.H. Broch	tlf. 76 95 54 11
	HO:	KN C. Høj	tlf. 36 13 27 13

### *Ekspedition og kasseposter:*

Seniorsergent D. B. N. Just, Hærens Ildstøtteskole, Hjertingvej 127, 6800 Varde,  
tlf. 76 95 54 05. FIIN: HILS-TU103, Just, D. B. N.

*Abonnement:* Tegnes hos ovennævnte. Pris kr. 200,00 for et år. Enkeltnummer kr. 60,00.

*Produktion:* Grafisk Produktion Ribe ApS, Ørstedesvej 20, 6760 Ribe.

<i>Indhold:</i>	<i>Formanden har ordet.....</i>	<i>33</i>
	<i>Artilleriofficersforeningen har fået sin egen hjemmeside... ..</i>	<i>36</i>
	<i>14. Artilleriafdeling til Luftværnsmissilafdelingen .....</i>	<i>37</i>
	<i>Referat af ordinær generalforsamling .....</i>	<i>46</i>
	<i>Referat af ordinær generalforsamling i Lånekassen for Artilleriofficerer .....</i>	<i>50</i>
	<i>Ekstraordinær generalforsamling.....</i>	<i>51</i>
	<i>Erfaringsprocessen ved Art.....</i>	<i>52</i>

----

Eftertryk kun med redaktionens tilladelse.

# Formanden har ordet



*Oberst Birger Mejlholm  
Chef for Danske Artilleriregiment  
og Hærens Ildstøtteskole*

## **Et skridt videre .....**

Et år efter indgåelse af forligsaftalen 2010-14 blev politikerne så enige om en række yderligere besparelser i forsvaret.

Det kommende folketingsvalg samt diskussionerne om udkants-Danmark ser ud til at have spillet en ikke ubetydelig rolle, idet ingen kaserne, flyve-/flådestationer eller musikkorps bliver berørt i denne omgang. Desuden bemærkes det, at politikerne kun har gennemført besparelser for 1,4 mia. kr. af de nødvendige i alt 3 mia. kr., hvorfor de resterende 1,6 mia. kr. skal findes i 2011 og forventeligt på materielanskaffelser.

Den kvikke læser vil også bemærke, at der kun gennemføres ganske få justeringer i flyvevåbnet.

På personelsiden må der samlet i forsvaret forventes et overskud af medarbejdere på op til ca. 600, hvilket søges håndteret ved naturlig/frivillig afgang, men forflytninger og afskedigelser kan ikke udelukkes. Hvordan dette rammer artilleriet, er det endnu for tidligt at sige noget kvalificeret om. Vi må afvente HOK fordeling af stillinger og økonomi til de respektive tjenestegrene, hvilket forventeligt sker i august/september.

Generelt er der lagt op til en stram styring af forsvarets økonomi med årlige budgetredegørelser og redegørelser for planlagte materielanskaffelser. Endvidere skal der i 2012 foretages en midtvejsevaluering af hele forliget herunder omfanget af etableringer samt værnepligten, med deraf følgende risiko for kasernelukninger, yderligere fravalg af kapaciteter m.v. Skulle der

undtagelsesvis vise sig at være overskud på kontoen på dette tidspunkt, er det et rigtigt godt spørgsmål, om der er vilje og mod til at tilbagekøbe tabte eller anskaffe nye kapaciteter.

For artilleriet gælder, at størstedelen af hærens luftværn allerede er nedlagt som følge af den oprindelige forligsaftale af juni 2009. Der resterer kun en mindre kontrol- og varslingsdel, som planlægges overført til flyvevåbnet januar 2011.

Den supplerende aftale betyder, at artilleriet yderligere skal sige farvel til artilleripejlere-daren ARTHUR, selv om denne har gjort - og fortsat gør - det godt både herhjemme og i Helmand. Det efterlader desværre hæren med en stærk reduceret måloplæringskapacitet.

Blandt de øvrige besparelser skal nævnes ca. 25 % reduktion i indtaget af værnepligtige svarende til i alt ca. 1.400 færre værnepligtige i hele forsvaret, hvilket formentlig også rammer artilleriet. Man behøver ikke at være atomfysiker for at regne ud, at dette kan få konsekvenser for artilleristrukturen, d.v.s. antallet af batterier og afdelinger, men indtil videre må vi afvente HOK fordeling af værnepligtige i den nye struktur.

På den positive side kan det noteres, at artilleriet får tilført en helt ny kapacitet i form af ISTAR (Intelligence, surveillance, target acquisition and reconnaissance). ISTAR er allerede en meget væsentlig del af opgavekomplekset for artilleristerne i Helmand, og det bliver uden tvivl spændende at være med til at opbygge en sådan kapacitet i den hjemlige struktur. Også her må vi imidlertid afvente HOK udspil, før vi kan se, om det bliver en skrabet eller en solid model.

Desværre er der i aftalen intet konkret om materielanskaffelser herunder erstatning for den selvkørende haubits M 109. Her mangler vi FKO udmelding. Den fremtidige stramme økonomiske styring kombineret med de manglende besparelser på 1,6 mia. kr. samt tidligere tiders pludseligt opdukkende nye materielbehov kan dog ikke undgå at efterlade en vis portion skepsis.

Sammenfattende må vi konstatere, at artilleriet endnu en gang er ramt af væsentlige reduktioner. Det eneste der står fast er nedlæggelsen af ARTHUR, mens reduktionen af værnepligtige og etableringen af ISTAR afventer HOK udmelding. Erstatning for M 109 afhænger af FKO materielplan og vil under alle omstændigheder være i farezonen i f.m. de kommende årlige revurderinger og besparelser.

I disse Tour de France tider kan man vel bedst beskrive det således: "Vi er nået lettere skadet over den første bjergtop, og der venter en lang etape med en række barske stigninger, før vi når i mål." Der er derfor brug for stærk holdkørsel og professionel håndtering af ethvert angreb.

## B. MEJLHOLM

## WHEN CREW PROTECTION REALLY MATTERS.

The Bofors Archer is a self-propelled wheeled howitzer, designed for the fragmented battlefield. Thanks to the remote control system and automatic loading, the crew can work under protection in the armoured compartment. This gives great tactical freedom and a real advantage.

**BAE SYSTEMS**

REAL CAPABILITY. REAL ADVANTAGE.

[www.baesystems.se](http://www.baesystems.se)



## Artilleriofficersforeningen har fået sin egen hjemmeside...

*Af oberstløjtnant Michael A. Villumsen, chef for 1. Artilleriafdeling.*

### AOF har omsider fået sin egen hjemmeside; [www.a-o-f.dk](http://www.a-o-f.dk)

På hjemmesiden vil der være adgang til en række oplysninger af relevans for medlemmer af AOF og andre interesserede. Hjemmesiden er under fortsat udvikling, hvorfor jeg skal opfordre læserne til at bidrage med gode idéer til indhold på hjemmesiden. Kontaktadresser fremgår af hjemmesiden.

Hjemmesiden vil orientere om kommende aktiviteter i AOF regi, og der vil være mulighed for at læse artikler, der af pladsmæssige hensyn ikke har fundet plads i vores tidsskrift. Der vil desuden være adgang til oplysninger af mere statisk karakter, såsom foreningens vedtægter og bestyrelsens sammensætning.

Der vil tillige være adgang til tidligere udgaver af tidsskriftet DAT. Bestyrelsen har dog besluttet, at vi indtil videre ikke publicerer de seneste

to numre af DAT på hjemmesiden for herigenem at fastholde den trykte udgave af DAT som foreningens primære medie.

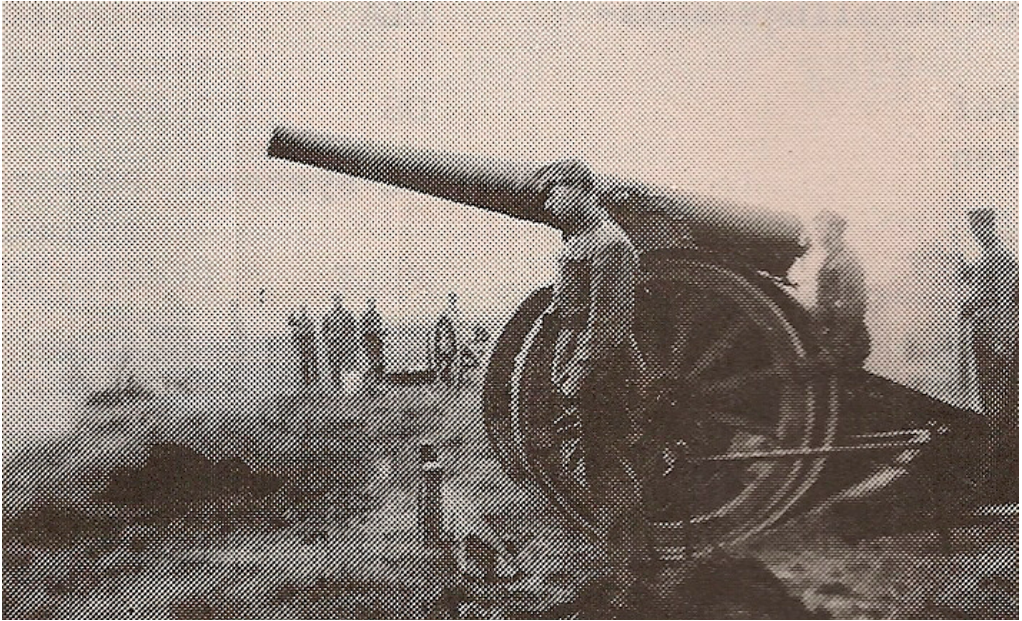
Som nævnt er hjemmesiden under fortsat udvikling. På lidt længere sigt overvejes det at udbygge siden med et debatforum, hvor interaktionen mellem artikler i tidsskriftet og medlemmernes synspunkter kan gøres mere dynamisk. Da tidsskriftet indtil videre planlægges udgivet med "kun" fire numre årligt, er tidsskriftet næppe en hensigtsmæssig ramme for debat og synspunkter om fx udviklingen af artilleriets mange forskellige kapaciteter. Et debatforum på hjemmesiden vil formentligt bedre tilgodese dette forhold.

Jeg håber, at I vil tage godt imod foreningens nye medie og evt. bidrage til hjemmesidens fortsatte udvikling.

# 14. Artilleriafdeling til Luftværnsmissilafdelingen

Af SSG John M. Christiansen, Luftværnsmissilafdelingen

## Historieforskning



*De første luftværnsartillerister blev egentlig uddannet på denne "12 cm gamle kanon".*

Kloge mennesker har imidlertid higtet og søgt i gamle bøger – og har fundet frem til, at frøet – det kim, der senere skulle blive til luftværnsartilleriet – blev lagt allerede i 1867, naturligvis vel vidende, at de første egentlige flyvninger med motordrevet fly først fandt sted i 1903, og at der ikke var behov for luftværnsartilleriet i 1867.

*Red.:* Således indleder SSG J.M. Christiansen sit indlæg om Luftværnsmissilafdelingens historie. Som bekendt nedlægges luftværnet – og dermed Luftværnsmissilafdelingen - i Hæren,

og i den anledning har AOF anmodet "J.M." om at bidrage med et indlæg til Dansk Artilleritidsskrift. Som det ses ovenfor har historien været lang, og derfor vanskeligt at holde nede på et antal sider, der passer til vores tidsskrift. Redaktionen har derfor – med forlov fra "J.M." – tilladt sig at gengive historien i "grove træk" samt dele den op i to tidsskrifter - og selvfølgelig uden at historien forvrides. Tyngde af historien i dette nummer af DAT er lagt på 14. Artilleriafdeling (senere 14. Luftværnsafdeling) i tiden før, under og efter 2. Verdenskrig, hvor luftværnet er aktivt indsat, og hvor der sker

*et kvantespring på materielsiden. Den ivrige historielæser skal dog ikke fortvivle, da den uredigerede version vil kunne læses i Luftværn-artilleriforeningens tidsskrift: "Projektøren". God læsning.*

I tiden fra 1867 og frem til 14. Luftværnsafdelings indflytning på Skive Kaserne i 1974 har meget personel, mange enheder, en del materiel været i støbeskeen og på "rejseholdet" rundt i Danmark. Efterfølgende beskrives de væsentligste tiltag og begivenheder i denne periode.

### **Københavns Søbefæstning (K. S.)**

"1 Artilleribataillon" opstilles fra 1. oktober 1867 med stab og 4 kompagnier m.h.p. at bemande søbefæstningerne ud for København (Trekroner, Lynetten, Prøvestenen m.m. og senere tillige det største søfort i Europa – Middegrundsfortet).

### **Kystartilleriregimentet (K. A. R.)**

I 1909 udvikledes "1. Artilleribataillon" til et regiment, "Kystartilleriregimentet", med tre batailloner: I., II. og III. Kystartilleribataillon. Opgavekomplekset blev derved udvidet til at omfatte yderligere anlæg som eksempelvis Flakfort, Dragørfort, Lynæs batteri m.m.

### **Kystartilleriet (K. A.)**

Håbet om den evige fred efter første verdenskrig førte til "Forsvarslovene af 1922", der også for kystartilleriet betød en indskrænkning. "Kystartilleriregimentet" blev til "Kystartilleriet", og de tre batailloner blev samlet i en stor "Kystartilleribataillon", og som følge heraf blev en række anlæg nedlagt.

Den stigende betydning af fly som angrebsmiddel (vist under krigen 1914-1918) betød ikke at der blev oprette en særlig luftværnsafdeling, men til Københavns luftforsvars blev Kystartilleribataillonens 1. kompagni til et luftforsvarskompagni.

### **10. Artilleriafdeling (10. AA)**

Den store udvikling, som alle landes militære

flyvevæsen undergik i årene 1918 til 1932 bevirkede, at man ved "Hærloven af 1932" oprettede 10. Artilleriafdeling som luftværnsafdeling. Luftværnsafdelingen blev kasereret på Artillerivejs Kaserne og indgik udelukkende i Københavns luftforsvar. Den omfattede 8 batterier, 4 semimobile udstyret med 75 mm Viskers luftværnskanoner og 4 stationære udrustet med den dansk konstruerede 75 mm L/30 hurtigskydende stålkanon M.1914/16 ("Lomholtkanon"), som oprindeligt var en kystartilleripjece.

### **Oprettelse af Luftværnsregimentet.**

Ved Hærloven af 1937 oprettedes Luftværnsregimentet, som fra 1. november formeres med 3 afdelinger, nemlig 10. samt to nyoprettede afdelinger 13. og 14. artilleriafdeling. Efter denne ordning fik regimentet som sådan garnison i København sammen med 10 og 13 AA, medens 14 AA détacheredes og fik garnison i Århus.

### **14. Artilleriafdeling.**

Afdelingen oprettedes på Langelandsgades Kaserne i Århus 1. november 1937 som 14. Artilleriafdeling under Luftværnsregimentet og med oberstløjtnant L.T. Kongstorp som chef. Afdelingen bestod fra begyndelsen af 2 batterier overført fra 10. Artilleriafdeling. Senere oprettedes et tredje batteri, og alle batterier var udrustede med 75 mm Vickers/Armstrong kanoner.

De første rekrutter til afdelingen indkaldtes til Århus i maj 1938, men kun i et år fik man lov at leve et normalt fredsuddannelsesår. Allerede i foråret 1939 havde den truende krigsfare i Europa bevirket, at batteri 1938 den 8. maj 1939 blev genindkaldt til beredskabstjeneste.

Batteriet blev indkvarteret i Hasle, men blev dog atter hjemsendt 15. juli 1939.

13. maj 1939 indkaldtes rekrutter så til Langelandsgades Kaserne, og de indgik i 3. batteri.

Under udlægning til Oksbøllejren fik afdelingen den 26. august 1939 kl. 02.00 ordre fra Jyske Division til at pakke og rykke til garnisonen kl. 0600 samme morgen.





75 mm Vickers/Armstrong.

Den 1. september 1939, samme dag som Tyskland starter 2. verdenskrig ved at marchere ind i Polen, udsendtes indkaldelsesordre til hjemsendte menige af årgang 1936 og 1937 samt værnepligtige befalingsmænd af årgang 1935. Samtidig indkommanderedes befalingsmænd af reserven (officerer og oversergenter/sergenter).

Den 2. september udvidedes indkaldelserne til også at omfatte årgang 1934, 1935 og 1938 samt befalingsmænd af årgang 1932 og 1933.

Den 10. september 1939 fik afdelingen som den første enhed af hæren ordre til at etablere neutralitetsbevogtning i Jylland, idet der beordredes oprettet et "Sønderjysk Luftforsvarskommando" med afdelingschef 14 AA, OL L.T. Kongstrop som Chef.

Kommandoet bestod af tre batterier (luftværnsgrupper), hvoraf 14 AA opstillede to, medens 10 og 13 AA gav personel til den tredje. 14 AA grupper gik i stilling ved Esbjerg og Rødekre, medens den tredje gruppe placeredes ved Løgumkloster. Den direkte anledning til opstillingen af kommandoet var en fejltagtig nedkastning

af bomber over havneområdet i Esbjerg den 4. september, hvor en engelsk maskine ved et uheld kastede en bombe, hvorved menneskeliv gik tabt, og en beboelsesejendom ødelagtes.

Grupperne blev i disse stillinger vinteren 1939/1940. I henhold til 14 AA "Dagbog" blev grupperne overfløjet 10 gange, hvor der affyredes såvel løse som skarpe varselskud.

Den 8. april 1940 kl. 12.15 fik afdelingen orientering af Jyske Division om den spændte situation og befalede "højeste beredskab" (alarmberedskab). Neutralitetsopgave var ophørt, og der skal ikke mere skydes varselskud.

Senere på dagen tilgik ordre om rekognoscering af stillinger ved mobiliseringsstandpladserne. 1. batteri nord for Haderslev, 2. batteri nord for Kolding og 3. batteri ved Erritsø, dækkende Lillebæltsbroen og Fredericia.

Den 9. april 1940 fik afdelingen af politiet meddelelse om, at tyske styrker havde overskredet grænsen. Padborg var taget, og der kæmpedes ved grænsen og ved Søgård. Afdelingen gav straks ordre til, at batterierne skulle gå i de nye rekognoscerede stillinger.

Alle 3 batterier blev kort efter angrebet af tyske flyvere. I Esbjerg stod 75 mm kanonerne klar til stillingsskifte (på hjul), men 20 mm maskinkanonerne var skudklare, og selv om mandskabet ikke før havde skudt med disse kanoner, der først var tilgået i januar-februar, lykkedes det at nedskyde 1 maskine og yderligere at bringe en til at nødlande på Sild. Ingen af grupperne havde selv lidt tab under disse angreb.

Samme dag kl. 10.00 fik afdelingen Jyske Divisions befaling om, at der ikke måtte ydes modstand, og at afdelingen skulle gå i kantonement ved Langelandsgades Kaserne i Århus.

Med henhold til Krigsministeriets skrivelse af 21. oktober 1942 skulle alle danske tropper være ude af Jylland senest den 15. november 1942.

Den 10. november 1942 forlod 14 AA Langelandsgades Kaserne og flyttede til Ringe på Fyn, mens et uddannelsesbatteri gik i kantonement ved Nysted på Lolland, og blev samtidig underlagt 10 AA.

I løbet af sommeren 1943 tilspidsedes situationen, og tyskerne tilstillede i august den danske regering et ultimatum. Fra 27. august var afdelingen i alarmberedskab.

Afdelingschefen fik af Jyske Division den 28. august at vide, at der forhandlede med tyskerne, og at situationen syntes mindre spændt. Afdelingerne fordoblede dog vagterne, og adgangsvejen til lejren spærredes med sveller og jernbaneskiner.

Den 29. august 1943 kl. 04.00 overfaldt tyske styrker lejren, og der udviklede sig hurtigt en heftig ildkamp. Ved sprængstykker fra tyske håndgranater blev 3 af afdelingens menige såret, medens tyskernes tab beløb sig til mindst 1 dræbt og ca. 20 sårede.

Afdelingens personel delte herefter skæbne med hærens øvrige afdelinger og blev internerede i forskellige lejre. Mandskabet blev løsladt og hjemsendt i september, officerer og officianter sidst i oktober.

Efter interneringen gik mange af afdelingens befalingsmænd og menige for alvor ind i det illegale arbejde, og mange deltog med hæder i frihedskampen her i landet, medens andre sluttede sig til Den danske Brigade i Sverige. En af dem, der faldt under modstandskampen, var konstabel nr. 1175 polybatteri 1943, Hans Verner Nielsen, men som oberst E. Clausen, chef for Luftværnsregimentet, sagde ved afsløringen af mindetavlen over regimentets faldne på Østerbrogades kaserne den 9. april 1948: "Foruden de navne på mindetavlen er der muligvis andre navne, som burde have været med. Vi kender dem blot ikke. De er måske forbleven helt i det skjulte, druknet i modstandskampens vildskab og efterkrigstidens uklarhed og forvirring".

Efter tyskernes kapitulation genoprettedes 14 AA den 11. maj 1945 i Århus, og en

del af det faste personel stillede samme dag.

1. juni 1945 forlagdes 14 AA til Ringsted, hvor den modtog genindkaldt mandskab af årgang 1940-1943. Det genindkaldte mandskab blev formeret i 4 batterier. Mandskabet blev ikklædt svenske uniformer og udrustet med svenske håndvåben.

Den 18. juli 1945 forlagdes afdelingen med 2. og 4. batteri til Artillerivejs Kaserne i København, og havde bevogtningsopgaver ved tyske flygtningelejre og tysk materiel. 3. batteri forelagdes til Helsingør og Arresødallejren.

I oktober 1945 foretog afdelingschefen m.fl. tjenesterejse til Jylland for at planlægge afdelingens forlægning til Esbjerg, og den 5. november 1945 flyttede afdelingen, hvor staben fik kontorer og kvarterer på det nedlagte hotel Royal i Havnegade. Korporalskolen indkvarteredes sammen med et vagtbatteri af 13 AA i den tyske baraklejr "PI-LANDE-LAGER" på Hjertingvej i Esbjerg.

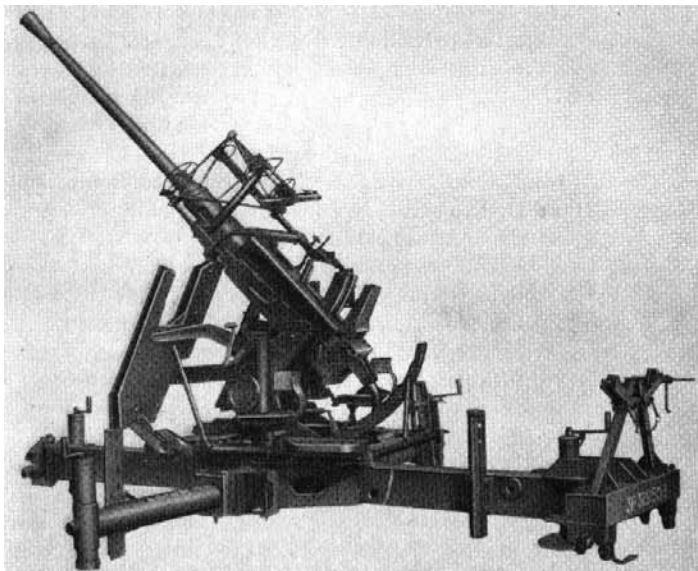
Den 20. november 1945 indkaldtes første rekruthold efter krigen ved afdelingen. Styrken mødte i lejren, men indkvarteredes indtil videre i gymnastiksale m.v. på tre af byens skoler på grund af lejrens ringe tilstand. Efter istandsættelse ændredes lejrens navn til "Artillerilejren" (billedet), og en tilsvarende men mindre lejr ved Måde, øst for Esbjerg, benævntes "Gammebylejr".



"Artillerilejren"

Alt luftværnsmateriel var som andet af hærens udrustning gået tabt under krigen, så afdelingen havde i starten kun håndvåben, der tilgik fra de engelske overskudslagre. Køretøjer tilgik fra lagre på Skrydstrup Flyveplads, og den 14. januar 1946 afhentedes i Kolding de første 15 stk. 40 mm luftværnskanoner (Bofors) med engelske traktorer.

I begyndelsen af marts måned blev 1. og 2. batteri forlagt til henholdsvis Oksbøl og Karup, hvor batterierne skulle overtage bevogtningen af de store flygtningelejre. Igen måtte man nøjes



40 mm luftværnskanoner (Bofors)



40 mm luftværnskanoner (Bofors)

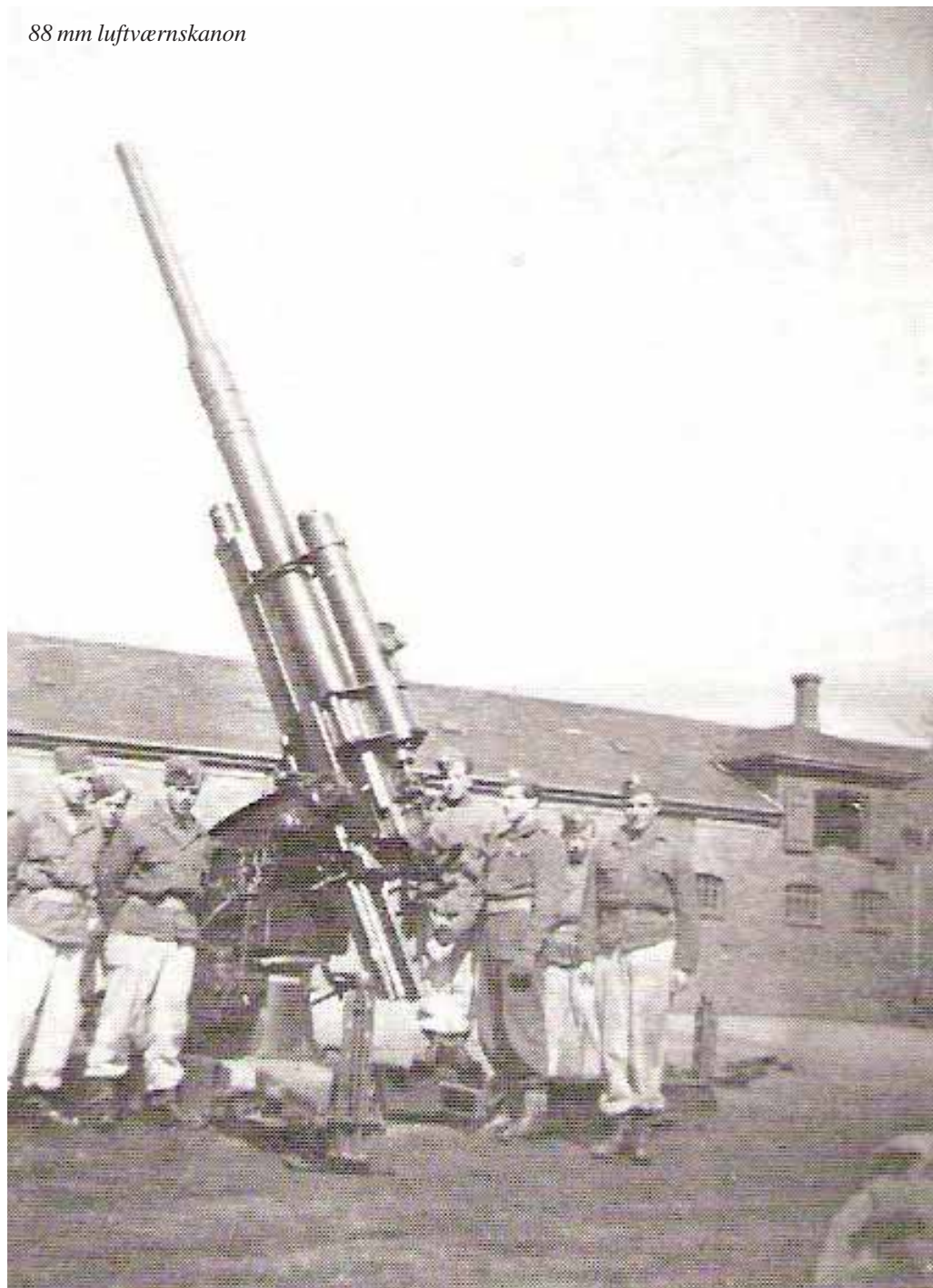
med forfaldne tyske barakker, senge med for få bundbrætter og madrasser (papirsække) fyldt med indkøbt halm.

Den 13. oktober 1947 afgik stab samt 2. og 3. batteri til Tyskland for at indgå i Den danske Brigade under IV Feltartilleriregiment i Wilhelmshafen. Den 6. april 1948 vendte afdelingen tilbage til Esbjerg.

November 1948 indkaldtes nyt rekruthold, formeret i 2 batterier. 24. februar 1949 blev 3. batteri afgivet til Bornholms Værn indtil 3. september 1949.

Maj 1950 fik afdelingen atter tungt luftværns-skyts, idet 1. batteri uddannedes ved 88 mm luftværnskanon.

I 1951 forsynedes afdelingen med yderligere 40 mm luftværnskanoner samt 90 mm luftværnskanoner af amerikansk model og samtidig tilgik nye håndvåben. I august-september genindkaldtes 30 befalingsmænd og 160 menige til omskoling på det nye 40 mm materiel og håndvåben samt 12,7 mm firling (luftværns-maskingevær).

*88 mm luftværnskanon*

*90 mm luftværnskanon*





12,7 mm firling (luftværnsmaskingevær)

### Oprettelse af Jyske Luftværnsregiment

Jyske Luftværnsregiment oprettedes 1. november 1951, med regimentsstab på Fynsgades Kaserne i Ålborg, men flyttede i slutningen af juni 1952 til Esbjerg. Regimentet kom til at bestå af 14. Luftværnsafdeling (den tidligere 14. Artilleriafdeling) samt den nyoprettede 3. Luftværnsafdeling. Endnu en afdeling, 2. Luftværnsafdeling, var berammet at indgå under regimentet, men den oprettedes først den 1. november 1952.

### 14. Luftværnsafdeling

Regimentschefen overtager 14. Luftværnsafdeling den 9. november ved en parade i Artillerilejren i Esbjerg, hvor mandskabet indtil videre uddannes.

I 1953 begyndte 14 LA at "vandre mod nord", idet 1 BT den 9. april blev forlagt til Fynsgades kaserne i Ålborg for bl.a. at forrette vagttjeneste.

I 1957 mærkedes de første spor af en ny udvikling indenfor luftværnet ved afdelingen, den

første officer fra afdelingen afgik til en længere raketuddannelse i USA. Danmark skulle modtage en NIKE-raketafdeling fra USA og yderligere personel til uddannelse afgik fra afdelingen i efteråret 1958. Forsvarsminister Poul Hansen besøgte regimentet bl.a. for at forklare, at luftværnsartilleriet nu skulle have NIKE-raketter, at han var ganske klar over, at raketter ikke kunne erstatte kanonerne, men af økonomiske grunde måtte man ophøre med uddannelsen ved 90 mm skytset.

I marts 1959 stoppede tilgangen af nye rekrutthold til afdelingen m.h.p. overgangen til raketenheden. Det hjalp ikke noget, at der i "Luftværns Artilleri Tidsskrift" og Luftværns-Artilleri-Foreningens blad "Projektøren" senere blev optaget følgende:

*"- Oh! Sankta Barbara – hvad har vi gjort, at en sådan tort skulle overgå os? Vi havde jo mandskab, ammunition m.m. til kanonerne. Mandskabet står nu i personelreserven, der er ikke mere brug for deres uddannelse, men det*

*er ikke os, der vil det sådan, vi kunne uden særlige udgifter have personel og kanoner stående til rådighed, måske kunne de løse andre opgaver end de oprindeligt bestemte. Måske er din vrede vakt ved luftværnsartilleriets overgang til raketter?*

*Raketter, hvis skytshelgen du måske ikke er, da de jo ikke anvender vort gode gamle krudt, men andre sære stoffer."*

Den 11. august 1959 afgår raketbatteriets mandskab til 10 LA ved SLVR (den nye raketafdeling) og 14. Luftværnsafdeling kunne efterfølgende knap kaldes for en afdeling p.g.a. manglende personel. Ikke desto mindre flytte afdelingen i 1961 sammen med JLVR til Tønder Kaserne, der bortset fra et afviklingskommando, var forladt af Kongens Fodregiment. I årene 1962-1974 har 14 LA haft til opgave at udgøre Nærluftforsvaret på Flyvestation Karup, hvor et reduceret batteri udgjorde den stående styrke. I 1974 lukkedes JLVR i Tønder, og "Luftværnsafdelingerne" blev dermed den største luftværnsorganisation. I relation til JLVR nedlæggelse flyttede 14. Luftværnsafdeling til Skive og "Nørrejske Artilleriregiment" blev dermed landets største regiment med ti afdelinger.

### **Endnu en ny æra begynder i Skive**

Den 17. april 1974 indtrådte 3 officerer og 5 oversergenter/sergenter på "RED EYE-introduktionskursus" til 7. maj 1974 ved Hærens Ildstøtteskole (HILS).

Den 8. maj 1974 blev 14 LV stab forlagt til Skive Kaserne med fast garnisonering i Skive fra 16. maj 1974, og det befales af Chefen for Hæren, at afdelingen i fredstid forestår funktionsuddannelsen, grundlæggende enhedsuddannelse og administration af 1. 2. og 3. Lette Luftværnsraketbatteri (med Luftværnsraket M/73, RED EYE).

3. Lette Luftværnsraketbatteri (LLVRBT) oprettedes på Skive kaserne den 13. maj 1974, og den 16. maj 1974 mødte ca. 35 konstabelevere (KSE) ved batteriet, og en ny æra i luftværnets var begyndt.

**Afslutning på første del af "14. Artilleriafdeling bliver til 14. Luftværnsmissilafdeling (Red.)** *Det var så den forkortede udgave af SSG J.M. Christiansens beskrivelse af de godt og vel første 40 år med luftværnet i Danmark. Da der fortsat udestår knap 40 højteknologiske år at beskrive ser redaktionen frem til at modtage de resterende sider.*

## Deadline

for indsendelse af artikler m.v. til næste nummer af DAT er 29. september 2010, og indlæg sendes til

Dansk Artilleri Tidsskrift  
Hjertingvej 127 , 6800 Varde

Det vil være en stor hjælp for redaktionen, såfremt det tilsendte manuskript vedlægges originale fotos/illustrationer, indsat i Word-dokument, incl. foto af forfatteren.  
(Manuskript kan også sendes som vedhæftet fil via FIIN/e-mail)

# Referat af ordinær generalforsamling

*Torsdag den 29. april klokken 15.00 i officersmessen på Varde Kaserne*

Dagsorden: Jf. AOF love

## 1. Valg af dirigent

Bestyrelsens forslag, KN J. Haick, blev valgt med akklamation.

Dirigenten konstaterede at generalforsamlingen var varslet jf. lovene og dermed lovlig.

## 2. Formandens beretning

Kære medlemmer

Så er mit første år som formand for AOF ved at rinde ud, og det er tid at gøre status.

Bestyrelsen har i det forgangne år afholdt tre møder; juni i Varde, november i København og april i Varde.

Med udgangspunkt i konklusionerne fra seneste generalforsamling har den primære opgave været at styrke foreningen, først og fremmest økonomisk via øget hervedning af medlemmer og annoncører samt reduktion af udgifter til trykning og honorarer. Bestyrelsen har desuden haft fokus på styrkelse af foreningen gennem øget foredragsaktivitet, oprettelse af en hjemmeside samt opdatering af foreningens love.

I den forbindelse vil jeg gerne udtrykke mine store tak til bestyrelsen for det store engagement og de mange gode ideer, der er fremsat i årets løb.

På foredragssiden er der i efteråret 2009 gennemført foredrag med kaptajn J. Haick i København over emnet "En batterichefs erfaringer fra Helmand" med ca. 20 tilhørere.

Kaptajn J. Olesen berettede 1. december i Varde om sine oplevelser som batterichef i Afghani-

stan, og her var ca. 25 tilhørere med god spørgelyst mødt op.

2009 blev afsluttet den 4. december i København med foredrag af undertegnede om artilleriets udvikling kombineret med spisning og hyldest til Sct. Barbara. Her var der begrænset tilslutning (ca. 15), men en god spørgelyst.

2010 blev indledt med en artilleriaften i april i København, hvor kaptajn L.K.L. Kristensen berettede om sine erfaringer fra udsendelsen som batterichef, kombineret med spisning, undertegnede orientering om artilleriets fremtid samt spørgsmål og diskussion. Det var ønsket, at denne aften på sigt skulle udvikle sig til at være en pendant til de traditionelle dragon- hhv. husarafterne på officersskolen. Desværre var tilslutningen meget begrænset, da kun otte tilhørere mødte op. Da den potentielle værdi af et sådant arrangement vurderes at være ikke ubetydelig, agter jeg at gøre forsøget igen næste år med iagttagelse af nødvendige forbedringer af både indhold og de praktiske forhold.

Den kommende foredragssæson er planlagt som følger. I maj/juni et foredrag i Varde med major G. Naeve om indsættelsen som chef for CIMIC ved den danske kampgruppe i Helmand. I efteråret foredrag i både København og Varde med en ung premierløjtnants erfaringer som artilleriobservatør eller fører for et CIMIC-hold. I foråret 2011 overvejes det at sætte emnet ISTAR på dagsordenen, ligesom foredrag med artillerister i lidt mere utraditionelle missioner/stillinger så som Libanon, Irak, Afrika m.v. vil blive drøftet.

Dansk Artilleritidsskrift er i 2009 udkommet med fire numre, alle med gode og spændende



artikler, herunder en artikel om arbejdet i bestyrelsen. Det første nummer i 2010 er ude, og der planlægges på yderligere tre numre.

Tidsskriftet har skiftet redaktør, idet oberstløjtnant N.H. Wøggsgborg efter knap to års virke er forsat til Københavnsområdet og har ønsket at fratræde som redaktør. Jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke Wøggsgborg for den store indsats samt ønske ham held og lykke i det sjællandske. Samtidig byder jeg velkommen til oberstløjtnant A. Poulsen (chef for 2. Uddannelsesafdeling) som ny redaktør og ønsker ham god arbejdslyst.

Under Wøggsgborgs udsendelse har redaktionssekretær major L. Buur virket som redaktør, også her skal lyde en stor tak for indsatsen. Da major L. Buur til sommer påbegynder en udstationering til Holland, er major C.H. Pedersen og kaptajn P.S. Larsen, begge Hærens Ildstøtteskole, tiltrådt som nye redaktionssekretærer.

Som et led i styrkelsen af foreningens økonomi er honorarer til redaktionen og sekretæren indtil videre halveret. Endvidere skal der snarest ske en justering af aftalen med nuværende trykkeri, samtidig med at bestyrelsen undersøger mulighederne for at reducere trykke- og distributionsudgifterne. På lidt længere sigt er det ønsket at forny bladets layout.

Endelig har undertegnede sendt i alt 19 breve til potentielle annoncører, hvilket har resulteret i to nye annoncører og en ny abonnent.

På initiativ af næstformanden oberstløjtnant M.A. Villumsen har foreningen påbegyndt etableringen af en hjemmeside med adressen [www.a-o-f.dk](http://www.a-o-f.dk). På siden får man adgang til almindelige oplysninger om foreningen, foredragsplanen m.v. samt mulighed for indmeldelse. Det overvejes desuden at lægge tidligere numre af tidsskriftet på siden samt oprette et debatforum (red.: se artikel herom andetsteds i bladet).

Jeg håber og tror, at hjemmesiden vil bringe AOF ud til et større publikum og dermed styrke foreningen. Samtidig vil jeg takke næstformanden for det gode initiativ og den store indsats.

På sidste års generalforsamling blev det foreslået at opdatere foreningens love fra 1993. Efterfølgende har sekretæren major C. Lippert varetaget en ikke ubetydelig skriveopgave bl.a. fordi de hidtidige love ikke fandtes i elektronisk form.

Bestyrelsen fremlægger på denne generalforsamling forslag til lovændringer, der først og fremmest beskriver foreningens formål mere bredt, således at alle artilleriets nuværende og fremtidige kapaciteter er dækket, herunder CIMIC. Desuden fjernes forældede betegnelser som Hærens Materielkommando - hvor foreningen har sine rødder - og hjemmesiden indføres som en af foreningens aktiviteter. De justerede love skal bidrage til at tegne billedet af en moderne og aktiv forening.

Foreningen har p.t. 247 medlemmer/abonnenter.

Med det formål at hverve nye medlemmer har undertegnede sendt ca. 65 mails til potentielle medlemmer samt bedt cheferne for de operative artilleriafdelinger om at hverve internt i enhederne. For at tilskynde officererne til medlemskab er der tilbudt en kontingentfri periode frem til årets udgang.

Samlet set har der været en tilgang på 15-20 nye medlemmer og en afgang på ca. 25 medlemmer p.g.a. udmelding hhv. eksklusion som følge af restance. Der er således tale om en netto afgang på ca. 10 medlemmer.

Som det formentlig er klart for de fleste, er der stadig behov for at vende medlemsudviklingen. Derfor overvejes det at gennemføre et særarrangement med nye officerer i artilleriet samt officerer i CIMIC-kompagniet.

Sammenfattende må jeg sige, at der i årets løb er fostret mange gode ideer og initiativer til at styrke foreningen. Dele er gennemført, og andre er under gennemførelse. Vi må imidlertid erkende, at ting tager tid. Medlemstilgang og flere tilhørere til foredrag kommer ikke natten over. En af årsagerne hertil er i øvrigt, at den kontingentfrie periode til nye medlemmer først

giver ekstrairndtægter i 2011. Der kræves således et langt sejt træk, som vi er i gang med, men først senere kan profitere af. Vi må derfor have lidt tålmodighed.

Jeg håber og tror, at vi det kommende år kan høste lidt flere frugter, det fortjener foreningen. Afslutningsvis vil jeg opfordre alle til at bidrage med gode ideer til at styrke foreningen.

Tak for indsatsen i det forløbne år og vel mødt i det kommende.

OL M.A. Villumsen foreslog, at man ved ART-aften på Sjælland med fordel kunne invitere kollegaerne, som forretter tjeneste i Jylland. Derved tilsikres større tilslutning. Bestyrelsen havde allerede drøftet dette på bestyrelsesmødet og vil arbejde videre med forslaget.

OL M.A. Villumsen spurgte hvor mange potentielle kollegaer, der ikke var med i AOF. FMD kunne berette, at det er ca. 100.

OL M.A. Villumsen påpegede, at generalforsamlingen måske kunne placeres på et andet tidspunkt i kalenderåret, idet der er en del aktiviteter i april, der forhindrer mange i at deltage, ligesom det er sidste chance for afspadsring inden ferieåret slutter. Bestyrelsen vil se på muligheden for at flytte generalforsamlingen.

Der var ikke flere indlæg, og beretningen blev taget til efterretning.

### **3. Kassereren fremlægger revideret regnskab**

Kassereren kommenterede regnskabet og oplyste, at der i 2009 var overskud i modsætning til 2008.

Løn til redaktøren samt sekretæren blev reduceret i 2009.

Beløbet i ”diverse gebyrer ” er større end budgetteret. Dette skyldes indkøb af softwareprogram til kassereren, der ikke længere kunne anvende det gamle program pga. styresystemet.

Regnskabet blev godkendt med akklamation.

### **4. Kassereren fremlægger budget for indværende år**

Kassereren varslede underskud i 2010 og foreslog i den forbindelse, at man kiggede på muligheden for at overgå til PBS eller reducere i produktionen af DAT (færre sider/eksemplarer/numre).

OL A. Poulsen spurgte hvorfor foreningen har en så forholdsvis stor økonomisk beholdning (ca. 110.000,-) – dette undrede også OL M.A. Villumsen. FMD påpegede, at der skulle være kapital til at betale regninger med.

Det blev efterfølgende debatteret, hvordan man kunne anvende dele af den likvide reserve.

OL M.A. Villumsen foreslog præmiering af årets bedste artikel i DAT.

MJ L. Buur kunne fortælle, at man tidligere gennem afstemning præmierede den bedste artikel med fx rødvin. Blandt de, der havde stemt, trak man desuden lod om en lille præmie. Der havde tidligere også været tildelt honorar pr. skrevet side i bladet. Dette havde dog resulteret i, at artiklerne indeholdt mange billeder.

Bestyrelsen vil se på hvor stor en kapital, der er behov for. Bestyrelsen vil også overveje en evt. kåring af årets skribent.

### **5. Fastlæggelse af kontingent for kommende år**

Bestyrelsen foreslog uforandret kontingent på kr. 250,- årligt pr. ordinært medlem. Dette blev enstemmigt vedtaget.

### **6. Valg af bestyrelsesmedlemmer, suppleanter og revisorer**

Bestyrelsesmedlemmer:

MJ C. Lippert (FMN) og MJ L. Mikkelsen (FPT) afgår efter tur. Bestyrelsen foreslog MJ M. Hemmingsen (VUT-II, pr. 1/7-10 HO) og KN P. Rønning-Jensen (TACPBT), der begge blev enstemmigt valgt for tre år.

Suppleanter:

KN C. Høj (HO) og KN K. Riishøj (HOK) afgår

efter tur. Bestyrelsen foreslog MJ C. Lippert (FMN) og KN L. Vammen (FMT), der begge blev enstemmigt valgt for et år.

Revisorer:

MJ C.H. Petersen (HILS), MJ D. Nuppenau (HILS) og MJ T.L. Jørgensen (FAK) (suppleant) afgår efter tur.

MJ D. Nuppenau (HILS) modtager genvalg. Bestyrelsen foreslog desuden AFDING P. Mørkeberg (HILS) som revisor og MJ C.H. Petersen (HILS) som suppleant. Alle tre blev enstemmigt valgt for et år.

### 7. Indkomne forslag

Bestyrelsen havde indsendt forslag om opdatering af foreningens love jf. bilag 2.

Dirigenten bemærkede, at generalforsamlingen ikke var beslutningsdygtig f.s.v.a. lovændringer med det aktuelle antal fremmødte, hvorfor forslaget skal til afstemning igen ved en ekstraordinær generalforsamling.

FMD gennemgik lovændringerne og begrundelserne for disse.

Forslaget blev godkendt med akklamation. Der skal herefter indkaldes til ekstraordinær generalforsamling mhp. endelig godkendelse af lovændringerne.

### 8. Eventuelt

FMD roste OL A. Poulsens forslag til, hvordan dele af foreningens likvide midler kunne bruges og ville gerne høre, om der var andre forslag.

OL M. Villumsen foreslog, at man evt. kunne oprette en læseklub/kreds, udgivelse af særnummer af DAT evt. et forligsnummer. Hovedbudskabet var, at pengene bør bruges på noget fagligt og ikke rødvin, sandwich mm.

MJ L. Buur fulgte op med et forslag om at tage allerede udarbejdede tidsskrifter og tilføje en DAT-forside, fx fra ART-museet. MJ foreslog desuden, at foredragsemnerne ikke fokuserede entydigt på aktuel INTOPS men også omfattede tekniske emner, BMS, ISTAR, influence m.v.

PL S. Overgaard foreslog, at man flyttede nogle af foredragene til andre lokaliteter fx artilleri-museet i Varde - og i København er Tøjhusmuseet en oplagt mulighed.

Det blev også drøftet, hvad der skal til, for at trække de unge officerer ind i foreningen.

OL M. Villumsen foreslog, at man kombinerede DARO og AOF aktiviteter. Desuden blev der spurgt om DARO havde arrangementer på Sjælland, hvilket ingen tilstedeværende var bekendt med. FMD ville kontakte DARO og forhøre sig om mulighederne.

MJ C.H. Petersen foreslog, at man gennemførte besøg ved nogle af de virksomheder, som annoncerer i DAT.

FMD sluttede af med at takke dirigenten for indsatsen.

KN C. HØJ  
Referent

# Referat af ordinær generalforsamling i Lånekassen for Artilleriofficerer

Der har den 28 april 2010 været afholdt ordinær generalforsamling i Lånekassen for Artilleriofficerer.

Ad dagsordenen pkt. 1: Formanden blev valgt som dirigent.

Ad dagsordenen pkt. 2: Formandens beretning.

Jeg kan henvise til redegørelsen fra kassereren.

Af denne fremgår bl.a. følgende:

Overskuddet udgør 3406,73 kr., dette svarer til en forrentning på ca. 1 %.

Der er indgået 10 lånearrangementer i 2009 mod 14 i stk. 2008.

Ad dagsordenen pkt. 3: Kassererens beretning.

Regnskabet er fordelt til bestyrelsen som nævnt af formanden.

Der er ikke modtaget bemærkninger til regnskabet fra revisorerne.

Ad dagsordenen pkt. 4: Valg af diverse bestyrelsesmedlemmer.

I henhold til lånekassens lov skal et bestyrelsesmedlem være tjenstgørende og vælges for 3 år:

Flg. var på valg:

<b>Tillids post</b>	<b>Nuværende</b>	<b>Bestyrelsens forslag</b>
Formand	OB A. Olesen	BG T.D. Møller.
Suppleant for formanden	BG T.D. Møller	OB B. Mejlholm

Begge opstillede blev valgt.

Lånekassens bestyrelse har herefter følgende sammensætning:

BG T.D. Møller	Formand
OB M. Danielsson	Næstformand
MJ C.K. Pedersen	Kasserer

Endvidere:

OB B. Mejlholm	Suppleant for formanden
OL K. Jørgensen	Suppleant for bestyrelsen
MJ S-C.J. Lippert	Revisor
MJ K.N. Sørensen	Revisor
KN B.T. Lærke	Revisorsuppleant

Ad dagsordenen pkt. 5: Indkomne forslag.

Der var ikke modtaget nogen forslag.

Ad dagordenen pkt. 6: Eventuelt:

NIL

# EKSTRAORDINÆR GENERALFORSAMLING

*Onsdag den 13. oktober 2010 kl. 14.00*

*i officersmessen på Varde Kaserne*

## **Dagsorden:**

1. Valg af dirigent
2. Opdatering af forenings love
3. Eventuelt

I forlængelse af den ordinære generalforsamling torsdag den 29. april 2010 indkalder bestyrelsen hermed til ekstraordinær generalforsamling.

På den ekstraordinære generalforsamling skal bestyrelsens forslag om opdatering af forenings love behandles.

Formålet med opdateringen er alene at bringe lovenes ordlyd ajour med de faktiske forhold. Således omtaler forenings love i sin nuværende form bl.a. Hærens Materielkommando.

Forslag til nye love forefindes pr. 27. september 2010 i officersmessen på Varde Kaserne samt ved KN C. Høj ved Hærens Officersskole. Endvidere kan forslag til opdaterede love rekvireres hos foreningens sekretær.

I umiddelbar forlængelse af generalforsamlingen vil foreningen være vært ved en lettere anretning. Tilmelding skal ske senest torsdag den 7. oktober 2010, enten på den i messen fremlagt liste eller hos MJ N.H. Broch, Hærens Ildstøtteskole.

På Hærens Officersskole kan tilmeldingen ske til KN C. Høj, VUT-afdelingen. For deltagere fra København kan der arrangeres fælles transport fra Hærens Officersskole til Varde. Såfremt man ønsker transport, meddeles dette til MJ C. Høj ved tilmelding.

*Vel mødt*

# ERFARINGSPROCESSEN VED ART

Af: KN J. Haick, Sagsbehandler Observationstjeneste, G5/HILS.

*I min tid ved 1 Artilleriafdeling har jeg ofte lagt ører til frustrationer over tjenestegrensskolen. "Hvad laver de inde på HILS? Laver de noget?". Det gør ondt at høre, men der er desværre noget om det. Jeg tror at centrale dele af problemet bunder i en manglende, systematisk erfaringsproces, samt manglende procedurer for informationsdeling, både internt og eksternt. Jeg vil i følgende artikel forsøge at gøre rede for problemstillingen, samt give mit bud på hvordan vi kan optimere processen, til gavn for hele tjenestegrenen.*

Det er i denne forbindelse vigtigt at skelne imellem de to begreber: Lessons Identified og Lessons Learned.

Lesson Identified eller "erfaringen" er første skridt på vejen. Konkrete erfaringer tilflyder skolen i store mængder. Når disse er indsamlet skal de efterfølgende gøres til genstand for sagsbehandling, med udgangspunkt i et helhedsbillede samt den, fra centralt hold, understøtte retning. I forbindelse med sagsbehandlingen indsamles yderligere information, for at sikre, at der ikke er tale om et enkelttilfælde. Såfremt sagsbehandlingen viser at oplevelsen skal danne baggrund for en ændring af doktrin, organisation, teknologi og/eller uddannelse og denne ændring iværksættes, formidles og forankres i strukturen kan man tale om at vi har en Lesson Learned. En Lesson Learned er altså en erfaring der har forårsaget en konkret ændring. Det er også vigtigt at skelne imellem erfaringer der er betinget af "the war", altså den specifikke krig<sup>1</sup> med vigtigt at behandle alle erfaringer og "a war", altså noget der rækker videre og er mere generelt. Det er altså vigtigt at vi ikke straks ændrer retning udviklingen og entydigt kører i retning af, hvad vi gør lige nu i "the war". HILS skal stå vagt ved doktrinen og sikre at vi får uddraget de rigtige erfaringer

og indarbejdet disse i vor doktrin, således at vi også er rustet til den næste krig, og den næste. I virkeligheden er det dog ikke så enkelt, idet en væsentlig del af HILS aktiviteter, i øjeblikket, er rettet imod "the war". Derfor skal systemet kunne håndtere begge yderpunkter.

En krig resulterer normalt i en rivende udvikling indenfor doktrin, teknologi, organisation og uddannelsen. Der vil altså naturligt være vigtige erfaringer fra "the war" der er generelle og bør integreres som Lessons Learned enten nu eller over tid. Dette kræver i høj grad et samlet overblik over de erfaringer vi gør os. Dette samlede strukturerede overblik har vi ikke i dag.

## ERFARINGSPROCESSEN NU

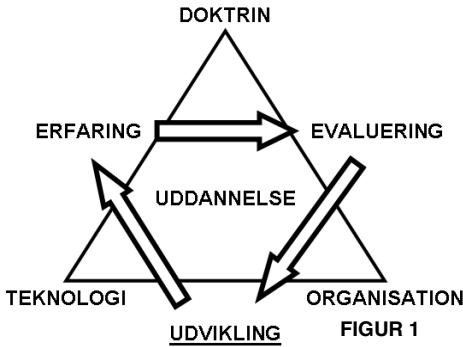
Vi har på nuværende tidspunkt udsendt og hjemtaget otte hold fra ISAF, hvor ildstøtten har været anvendt i større eller mindre grad. Vi har gjort os en række centrale erfaringer på et antal punkter, i særdeleshed i forbindelse med indsættelse af ildstøttemidler og observatører på allerlaveste niveau.

Men hvad er der så sket med de erfaringer vi har gjort os? Har de udmøntet sig i konkrete ændringer indenfor områderne doktrin, teknologi, organisation og uddannelse? Vi må nok erkende at det er forholdsvis lidt der har ændret sig. Der er ikke udgivet nye reglementer, eller foretaget ændringer til eksisterende. Vi uddanner vore observatører på samme måde som vi har gjort de sidste ti år (min), for bare at nævne nogle eksempler.

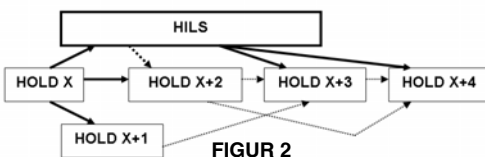
Som det ses af figur 1, kan den proces, der bør gennemføres, beskrives som et kredsløb, hvor man gør sig en konkret erfaring som bliver indsamlet, denne bliver evalueret og bidrager efterfølgende, måske, til den løbende udvikling af de nævnte kerneområder.

Hvorledes går det så med denne proces i artilleriet i dag?

1 På nuværende tidspunkt f.eks ISAF.



HILS er på et tidligt tidspunkt begyndt at holde Erfaringsseminarer i forbindelse med hjemtagning af hold fra INTOPS. Det vil sige at der sker en indsamling af erfaringer. Efter erfaringsseminaret tilgår hjemkomne hold deres respektive enheder. Her sker der ligeledes erfaringsoverdragelse, der efterhånden kører ganske glimrende. Figur 2 skitserer dette forløb. Resultatet af denne indsamling må derfor forefindes på skrift ved HILS som historik. I forbindelse med forberedelserne af erfaringsseminaret for hold 8 har det vist sig at der kun foreligger en forholdsvis fragmenteret historik over tilbagemeldingerne fra tidligere hold. Dette bevidner at der nok er foregået en indsamling, men den har ikke været systematisk. I bedste fald forefindes den omtalte historik ved enkeltsagsbehandler og i bedste fald bliver den overdraget ved skift af sagsbehandler. I værste fald er der ingen mulighed for at relatere den aktuelle erfaringsindsamling til tidligere hold. Dette bidrager i den grad til vores ”organisatoriske demens” som er et resultat af hyppige funktionsskift. Derudover er det umuligt at få et samlet indtryk af et holds tilbagemeldinger, fordi disse, i bedste fald, ligger forankret ved enkeltsagsbehandlere.



Idet en systematisk indsamling er hele grundlaget for evalueringsfasen, står vi med et alvorligt problem. De manglende resultater på f.eks. reglementsskrivning vidner ligeledes om manglende systematisk erfaringsbehandling/evaluering. Der foregår i dag behandling og evaluering af erfaringer. Dette er dog primært forankret på enkeltsagsbehandlerniveau. Vi risikerer dermed at miste fokus i ”retningen” af den samlede studie/udvikling, hvilket vil være katastrofalt. Vi har, i bedste fald, på enkeltmandsniveau, et godt indtryk af hvilke budskaber der leveres på erfaringsseminaret, men meget lidt bliver delt bredt ud over strukturen og meget lidt bliver vurderet samlet.

Hele systemet, eller mangel på samme, ligger altså til grund for at vi ikke har en tilfredsstillende erfaringsproces i tjenestegrenen på nuværende tidspunkt. Vi har gjort noget, men vi har ikke tænkt systemet hele vejen igennem fra erfaringer over indsamling til behandling og udvikling. Vi har hidtil set indsamling og behandling som værende forholdsvis adskilte begreber, hvor vi burde se sammenhængene på tværs.

Den brede informationsdeling er en af forudsætningerne for effektiv sagsbehandling. Det én sagsbehandler indsamler, kan have stor betydning for andre sagsbehandlere. Derudover har chefgruppen et stort behov for at have et samlet overblik over alle de erfaringer der indsamles. På nuværende tidspunkt er denne informationsdeling, i høj grad, betinget af om sagsbehandlere taler sammen eller ej. Der er ikke nogen systematisk måde at søge informationer på. Den interne kommunikation er vigtig, men det er den eksterne kommunikation også. Meget af den utilfredshed der eksisterer i dag er betinget af at HILS dels er for dårlige til at kommunikere egen virksomhed ud, og dels ikke anvender medier der rammer det brede publikum. Sagsbehandlingen er også, til en vis grad, baseret på at der tilflyder informationer ”udefra”.

Nogen vil nok argumentere at HILS faktisk gør et stort stykke arbejde, men er der nogen ved de operative myndigheder der ved det? eller er dette problemets kerne?

Sidste år udarbejde elever på Videruddannelsenstrin-1 et ledelsesprojekt der pegede på at chefgruppen føler sig velinformeret om HILS sagsbehandling. Det faktum at ganske få under dette niveau føler sig informeret om HILS virksomhed tyder på at vi ikke ”rammer” HILS er begyndt at udgive kvartalsvise nyhedsbreve. Dette medie når tilsyneladende ikke ud til manden på jorden. Det er værd at udarbejde en målgruppeanalyse og dernæst iværksætte målrettede tiltag for at ramme den nederste del af målgruppen.

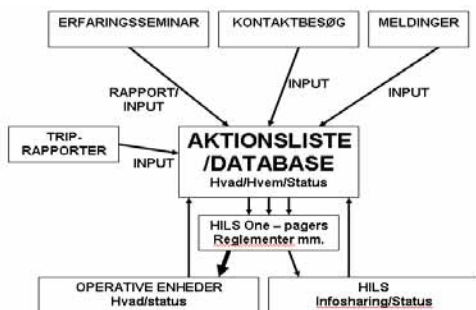
Alle hold der kommer hjem fra Afghanistan, melder at kamptroppers forståelse for ildstøtte er alt for ringe. Mon der er en sammenhæng til den interne informationsdeling.

Alt for få er indviet i sagsbehandlingen ved skolen. Det direkte resultat af dette er uvidenhed, og uvidenhed er den mest direkte årsag til kritik/mytedannelse

Dette er simpelthen ikke godt nok.

### KAN VI GØRE DET BEDRE

Svaret er heldigvis ja, og sandsynligvis med ganske få ressourcer. Som beskrevet ovenfor kræver en effektiv erfaringsbehandling flere faser. En systematisk indsamlingsfase, hvor erfaringen indsamles og fastholdes. En systematisk behandlingsproces hvor erfaringen behandles, ud fra et helhedsperspektiv. Efterfølgende skal erfaringen, såfremt denne integreres, kommunikeres ud. Måltrettet til det rette publikum. Løbende informationsdeling er kritisk for hele processen.



FIGUR 3

Der er altså i høj grad behov for central styring af hele processen, fra indsamling, over behandling til erfaringen er blevet til en ændring af organisation doktrin, teknologi og eller uddannelse.

Såfremt vi ensretter den metode vi anvender til at modtage og fastholde erfaringer, og gør dette skriftligt, vil vi have skabt historik. Vi vil have skabt en systematisk indsamling.

Hvis vi supplerer dette med et medie hvor en sagsbehandler med få ord kan beskrive den indsamling han har forestået, kan alle andre pludselig også, hurtigt, få et indblik i denne. Chefkredsen kan, under anvendelse af dette medie få det påkrævede overblik over mængden af erfaringer. Med central styring og krav om specifikke produkter, kan man skabe gennemskuelighed og dermed skabe forudsætningen for at systematisk sagsbehandling kan foregå. De udarbejdede produkter bør gøres tilgængelige på et centralt sted. Figur 3 viser hvorfra erfaringer og informationer kan tilflyde skolen. Såfremt vi på baggrund af standarder skaber et forum hvor informationer samles, kan alle pludseligt søge på de informationer som der er brug for, for at gennemføres systematisk sagsbehandling, og chefgruppen kan få overblikket, ét sted. Såfremt dette forum gøres tilgængeligt for vore brugere (operative enheder) tager vi pludseligt et stort skridt frem imod bred informationsdeling.

Når erfaringen/informationen er indsamlet, systematisk, kan man vælge at skubbe ud i et forum hvor alle kan søge på den, mens behandlingen finder sted. Såfremt man løbende kan se en status, vil enkeltmand også direkte kunne se at netop den erfaring han er kommet hjem med bliver taget alvorligt. Afledt deraf kan man også se hvad HILS arbejder med! Det vil således også været muligt, at se sammenhængen til tidligere hold, samt hvorfor en erfaring ikke udmønter sig i en aktion. Der vil være situationer hvor det ikke er hensigtsmæssigt at gøre sagsbehandling offentligt tilgængelig, men udgangspunktet bør være en så høj grad af gennemsigtighed som muligt.

Når en hjemvenden artillerist afleverer sin til-



bagemelding til HILS, gøres det på baggrund af hårdt vundne erfaringer fra det skarpeste tænkelige miljø. Disse bør vi behandle derefter. Vi bliver nødt til at gøre det bedre end tilfældet er i dag, alene ud af respekt for det arbejde vore enheder gør under ”the war”.

## ERFARINGS-/VIDENSDELING

Som beskrevet overfor er vidensdeling/information, den sidste del af en effektiv erfaringsproces. Hvorfor lave en ændring, hvis vi ikke kommunikerer den ud til brugerne. Vidensdeling fremstår som en alvorlig akilleshæl for både tjenestegrenen og andre på nuværende tidspunkt.

Nogle erfaringer skal kommunikeres ud i strukturen hurtigere end andre. Det er vigtigt at have en værktøjskasse til at håndtere alle tilfælde. Ændringer til doktrin, regler og procedurer er ikke så tidsfølsomme, men de skal stadig kommunikeres ud. Det er ikke nok at udgive et nyt reglement og håbe på at alle læser dette. Såfremt man supplerer reglementet med en kortfattet og letlæselig gennemgang af væsentlige ændringer, er der en langt større chance for at dette rent faktisk bliver integreret i dagligdagen ved enheden.

En One Pager er et glimrende redskab som HILS på nuværende tidspunkt er ved at integrere. En One Pager er et glimrende redskab til at formidle erfaringer fra ”the war” der ikke nødvendigvis gøres til genstand for ændringer i doktrinen. Dette vil på en god måde forstærke historikken, og danne grundlag for at nogen af disse ”kortsigtede” erfaringer måske, på sigt, skal indarbejdes mere i doktrinen. HILS skal også i nogle tilfælde holdningspåvirke. Dette kan sammenlignes med PSYOPS, bare overfor egne enheder. Vi skal i disse tilfælde være meget bedre til at gennemføre målgruppeanalyser med henblik på at målrette vor informationsvirksomhed.

Det hele skal dog, som nævnt, bindes op på et samlet forum. HILS hjemmeside vil være glimrende til denne informationsdeling, idet stort set alle ved regimentet har adgang til denne.

Såfremt dette medie anvendes kan man skabe et site der både videregiver erfaringer og giver mulighed for at følge sagsbehandlingen, og derigennem skabe gennemsuelighed, Der er dog igen behov for en tovholder, og i den nye struktur er Evaluerings- og Rapporteringssektionen glimrende placeret til at tage denne opgave op. Som Single point of Contact for alt hvad der har med erfaringer og generel informationsdeling at gøre. Så er ansvaret og opgaven entydigt placeret. Systemet vil dog ikke virke, med mindre alle spiller med. Det vil kræve en indsats af alle at etablere og vedligeholde en effektiv erfaringsproces og informationsdeling, her må vi alle yde det der skal til (og lidt til)

Briterne er som beskrevet særdeles dygtige til informationsdeling. Såkaldte ”study days” er en meget udbredt aktivitet i forbindelse med deres MISU<sup>2</sup>. Her samler man alle og har mulighed for at give et brush up på doktrin, de nyeste erfaringer samt studie/udviklingstan-kerne som de ser ud på den korte bane. Jeg har for nyligt oplevet det ved 3RHA i Bergen Hohne, og det virker!

## HVORFOR ER DET VIGTIGT?

Det er desværre et faktum at sendrægtighed kan have fatale konsekvenser! Hvis vi gør os centrale erfaringer, der ikke bliver kommunikeret effektivt ud i strukturen, risikerer vi at gøre de samme fejl igen hvor dette nemt kunne være undgået.



**Task Force Helmand ”One Pager”**

Det er en illusion at tro at der ikke sker fejl, også i INTOPS, for det gør der! Fejl vil altid ske når den menneskelige faktor er involveret. Vår største forpligtelse i den forbindelse er at stå ved det som er sket og udtrække de nødvendige erfaringer samt implementere disse i vore TTP<sup>3</sup>.

Vore britiske kolleger er særdeles effektive til denne erfaringsuddragelse og formidling, og vi kan med fordel skele til deres fremgangsmåder. Hver gang man gør sig en central erfaring, kommunikeres denne ud i et letforståeligt format.

I løbet af 6 måneder i Afghanistan oplevede jeg ikke en uge uden at den britiske Task Force udsendte mindst en "one-pager" der omtalte en ny erfaring på en enkelt side, således at også Gevær 2 kan læse og forstå. I samme periode producerede vi ingen fra dansk side. Efter hvert hold (6 måneder) samler briterne alle deres erfaringer i en bog på 100 - 150 sider med alle tjenesteområder<sup>4</sup> som bliver distribueret bredt

### **- Det er vidensdeling der virker!**

Nærværende "one-pager" viser på en meget håndgribelig måde hvorfor man skal bære sine fragmentationsbriller.

Vi har heldigvis IKKE oplevet egne tab som en direkte konsekvens af indsættelse af ildstøtte (blue on blue). Det har vore britiske kolleger. De er dog som beskrevet meget dygtige til at udtrække "learning accounts" for at få belyst behovet for tilrettelse af procedurer. Alene i forbindelse med indsættelsen i Afghanistan er procedurer i forbindelse med noget så simpelt som skudordrer blevet ændret for at minimere risikoen for egenbeskydning. Vi laver selv learning accounts i forbindelse med f.eks. IED ulykker, men hvor mange af dem gøres egentligt til genstand for bred informationsdeling, med henblik på at imødegå gentagelser?

For vores vedkommende vil det nok kræve en 180 graders vending i forhold til vores kultur at tale åbent om fejl.

### **ANVENDELSE AF PERSONEL**

En anden måde, og nok den nemmeste, at forankre konkrete operative erfaringer ved tjene-

stegrensskolen, er fysisk at placere enkeltpersoner her efter hjemkomst.

Det er slående hvor få enkeltpersoner der efter INTOPS ender på HILS, hvor man kunne forvente at deres erfaring kunne bidrage til doktrinudvikling, samt tidssvarende og effektiv uddannelse. I virkelighedens verden har kun en del af sagsbehandlerne på HILS andet end teoretiske forudsætninger for deres arbejde.

HILS uddanner f.eks. Observationsofficerer på våbenkursus og Observationsbefalingsmænd på TSE<sup>5</sup>, en stor del af disse ender i Helmand i netop denne funktion. Hvor mange af de lærere som skolen anvender, har reelle erfaringer fra en operativ indsættelse, foreløbig kun én. Er uddannelsen så forkert? Ikke nødvendigvis, men den er nok heller ikke så god som den kunne være og den ruster nok ikke soldaten optimalt til den missionsorienterede uddannelse i rammen af den operative afdeling. En konkret tilbagemelding fra hold 8 peger på at førere ikke har tid til basal uddannelse under MISU. Dette peger på at den uddannelse der gennemføres på HILS skal dække "alt", således at føreren kan koncentrere sig om rutiner og samt missions-specifikke aspekter. En anden mulighed er selvfølgelig at lade hjemkomne kompetenceudvikle andre, men manglen på førstnævnte samt det faktum at hverdagen er travl nok, gør at dette ikke hidtil har været muligt.

Vi har i en årrække indsat enheder, samt ildstøtte, i den skarpeste mission dansk forsvar har været involveret i siden 1864. Naturligt har vi gjort os et væld af erfaringer. Det er på tide at vi som tjenestegren erkender, at de skarpe erfaringer vi nu har, til en vis grad, kan og bør danne skole for den doktrinudvikling der er behov for. Disse kan så, situationsbestemt, suppleres med erfaringer fra det gloriose panserslag på heden i Oksbøl i 1988.

Unge officerer og befalingsmænd bliver i dag sendt direkte ud i en operativ hverdag, der er kendetegnet af et antal skarpe indsættelser, inden de videreuddannes første gang. Disse opbygger derfor, på meget kortere tid end tidligere, en væsentlig erfaringsbase som vi ikke

3 Teknikker, taktikker og procedurer. (Frit oversat)

4 Operational Insights: Task Force Helmand.

5 Tjenestegrenspecifik Efteruddannelse (GSU)

kan matche med ”almindelig” uddannelse under hjemlige forhold. Denne erfaringsbase er en guldgrube som vi bør udnytte. Unge officerer og befalingsmænd kan anvendes som lærere på tjenestegrensskolen og til en vis grad kan de også gennemføre studie/udviklingsarbejde, til trods for den generelle holdning der foreligger på området. Jeg tror vi vil blive forbløffede over de produkter disse kan levere, på en god måde selvfølgelig. Vi skal huske at alt starter og slutter på det laveste taktiske niveau.

Såfremt tjenestegrenen i højere grad anvendte personel hjemvendt fra INTOPS på skolen, som lærere og/eller sagsbehandlere, ville uddannelsesniveautet stige ganske betragteligt. Forudsætningerne for at tilrettelægge og vedligeholde uddannelsesgrundlaget ville være skabt. Dette ville i sidste ende resultere i en konstant produktion af enkeltpersoner med opdateret og relevant uddannelse til de operative enheder. Mit argument er at dette ville være til glæde for alle. Det er bare ikke den virkelighed vi lever under i dag. Det kan dog hurtigt og forholdsvis nemt rettes.

### **FEJLKULTUR vs. NULFEJLSKULTUR**

Min oplevelse er at vi er bange for at lave fejl, fordi de kan få os til at se dumme ud. Når man ser dum ud, kan man risikere at det ”bliver opdaget” af de forkerter og så risikerer man at det får konsekvenser for ens karriere, fordi udvælgelse, desværre, nogen gange baserer sig på enkeltoplevelser.

Såfremt man som system anskuede problemstillingen fra den anden side, ville man have et system hvor det var en naturlig del af hverdagen at lave fejl. Vi ville have et ”fejlsystem”.

Fejlsystemet er meget udbredt på sygehuse og f.eks. i Flyvevåbnets operative enheder. Det er simpelthen acceptabelt at lave fejl, såfremt man taler åbent om den, og gør alt for at de ikke gentager sig. Fordelen ved disse systemer er at de ser det, at lave fejl, som noget naturligt, fordi fejl sker når mennesker er involveret. Såfremt man ikke erkender at fejl sker og fejler dem ind under gulvtæppet, er forudsætningen for udvik-

ling fjernet. Manglende udvikling kan have fatale konsekvenser i en organisation som vores. Såfremt man er bange for at lave fejl, holder man sig til det kendte. Det vil sige at der ikke sker nogen udvikling. Ingen tør prøve noget nyt, fordi risikoen for at fejle er for stor. Dette er et stort problem fordi operativ indsættelse ofte fordrer udvikling og innovation, som man så er nødsaget til at foretage under skarpe forhold. Vores doktrin lægger ligefrem op til dette. Hvorfor skal det så ske når det risikerer at gøre rigtigt ondt, og ikke når det bare kommer til at gøre lidt mere ”ondt i fødderne”?

Vi bør som system opfordre vores soldater til at turde prøve noget nyt, at lave fejl under uddannelsen, så vi forhåbentligt kan undgå dem under operativ indsættelse. Vi bør også som system oprette en kultur hvor det er en naturlig del af hverdagen, at uddrage erfaringer af de fejl vi laver, og efterfølgende få formidlet disse erfaringer så bredt ud i systemet som muligt. Vi skal fra centralt hold kunne håndtere at vi rent faktisk gør os erfaringer der kan være relevante for det brede publikum. Jeg behøver ikke at fremhæve den britiske fremgangsmåde, men den er et skoleeksempel på hvordan det kan gøres.

Jeg tror det er grænseoverskridende for Hæren at tænke i disse baner, men vi er nødt til det for, at ”komme videre”. Man må konstatere, at det er forbavsende så få erfaringer der bliver sendt rundt i systemet, men det må jo, forhåbentligt, betyde at vi ikke laver nogen fejl.

Vi bør som tjenestegren opmuntre operative myndigheder til at ”systemudvikle” og gøre sig de nødvendige erfaringer. Dette gøres bedst ved en tæt kontakt imellem sagsbehandler og operativ enhed. Denne kontakt ligger heldigvis indbygget i den nye struktur ved artilleriet. Det bliver interessant at få prøvet dette af i praksis.

### **AFSLUTNING**

Vi har alle et ansvar for at de erfaringer vore enheder i INTOPS kæmper for bliver anvendt korrekt. Det vil kræve en indsats af hele strukturen at få forankret en effektiv og systematisk erfaringsproces, der er præget af gennemskue-

lighed og højeste mulige grad af vidensdeling. Men det er påkrævet for at vi, som tjenestegren, til stadighed kan udvikle os i den rigtige retning, og tilbyde vore enheder den bedst mulige uddannelse samt det bedst mulige erfaringsgrundlag at agere på. Det er en del af artilleriets kernebudskaber!

Evaluerings- og rapporteringssektionen ved G7 er det nye skud på stammen som kan forankre denne proces, men som nævnt er de blot det udførende led, alle har et ansvar for at føde processen og derved skabe et optimalt resultat. Figur 3 skitserer én måde at gribe tingene an på.

Det er værd at slå fast at arbejdet er iværksat, dog ikke som en central indsats. Der er ikke for nærværende udgivet centrale direktiver for hvorledes erfaringsprocessen skal forankres, dermed er der heller ikke defineret noget ansvar. Det arbejde der er iværksat, her ved regimentet, er derfor alene et udtryk for at ”nogen GØR noget”.

Såfremt vi ændrer lidt på den måde vi anvender vores unge officerer og befalingsmænd på kan vi opnå meget mere. En mere central anvendelse af de enorme mængder erfaring, der ligger ved enkeltmand, kan i den grad optimere både uddannelse og doktrin udvikling ved tjenestegrenen.

Afsnittet omkring fejkultur skal blot opfattes som mit forslag til hvorledes vi kan optimere erfaringsprocessen endnu mere.

HILS har været udsat for megen kritik, noget af den berettiget og anden ikke. Det faktum at der har været kritik gør dog, at skolen må gøre alt for at imødegå denne på en konstruktiv måde. Jeg tror at det er en enkel proces, hvis alle trækker med. Kodeordene hedder vidensdeling, information og udvikling.

# WHEN FIRE RANGE REALLY MATTERS.

The Bofors Archer is a self-propelled wheeled howitzer, designed for the fragmented battlefield. It can handle all types of international 155 mm ammunition and has a reach of 50 km. This gives great tactical freedom and a real advantage.

**BAE SYSTEMS**

REAL CAPABILITY. REAL ADVANTAGE.

[www.baesystems.se](http://www.baesystems.se)

Lånekassen for Artilleriofficerer  
 V/ major C.K. Pedersen  
 Forsvarets Materieltjeneste  
 Tlf. 72572195 eller  
 mobil 20 21 04 48  
 FiiN: FMT-C-LACD02  
 E-mail: kokborg@mil.dk



# ET GODT TILBUD FRA LÅNEKASSEN FOR ARTILLERIOFFICERER

**Som medlem af Artilleriofficersforeningen,  
 har du også mulighed for, og ret til,  
 at benytte lånekassen, der udlåner billige og  
 nemme lån til medlemmerne.**

**Der er 2 typer lån, et på 10.000,00 kr. og et på 20.000,00 kr.**

## **10.000 kr.**

For lån på 10.000,00 er renten i alt 400,00 kr. og gebyret inkl. kontingent 35 kr.  
 Lånet tilbagebetales på et år med 11 afdrag af 834,00 kr. og et på 826,00 kr.

## **20.000 kr.**

For lån på 20.000,00 kr. er renten 1200,00 kr. og gebyret inkl. kontingent 45 kr.  
 Lånet tilbagebetales på to år med 23 afdrag af 834,00 kr. om måneden og et stk. på 818,00 kr.

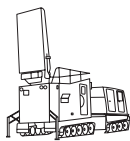
For begge lånetyper gælder at renter og gebyr fradrages ved lånets udbetaling  
 som engangsbetaling.

Lånet betales tilbage via girobank.

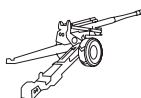
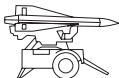
*Nemt og hurtigt*

**Ring eller skriv og bestil et lån og du har pengene på en check få dage efter.**

Sensors



Effectors



# Connecting Sensors and Effectors in real time

Terma delivers Mission Critical Command & Control systems through offering low-risk integration of proven components including re-use of components from multiple proven systems.

